

Szántó Endréné

Diplomás Szülésznő

Szociális ápoló, szervező

„...Aki miatt még mindig...”

SASOK vizsgadolgozat

Eger, 2020. november

A szülésznői szakmában eltöltött évek alatt megtanultam, hogy az egészségügy ezen területén sosem mondhatjuk ki azt, hogy már mindent megtapasztaltunk. Nap, mint nap új dolgokkal találkozunk, egyik eset sem hasonlítható a másikhoz, még akkor sem, ha ugyanazzal a személlyel történik. A munka során – amely történhet a szülőszobán, a gyermekágyas, illetve a nőgyógyászati osztályon – nagyon fontos a nővel kialakított bizalmi kapcsolat. Minden részlegen más és más módon kell ezt a kapcsolatot kiépíteni, melyhez elengedhetetlen a megfelelő kommunikáció használata.

Az osztályok közötti forgás miatt fontos, hogy mindegyik területen képesek legyünk a különböző helyzetekhez való alkalmazkodáshoz. Ennek köszönhetően nagyon változatos a szakmánk, azonban egy állandó dolgot mindenképpen megállapíthatunk. A megfelelő kommunikációval, kedves szavakkal **nem csak pácienseinknek, hanem saját magunknak is kedvezünk, hiszen sokkal gördülékenyebb lesz az ellátás.** Mindezek alapján, a képzés első napján elhangzott mondatot, miszerint: „*A szakemberek a szuggesziókat folyamatosan használják, azonban mindezt nem tudatosan teszik*”, teljes mértékben magaménak éreztem. Ennek kapcsán a tanfolyam elkezdése után, az újdonsült „SAS” szememmel kezdtem el látni a betegekkel való kapcsolatomat és a hozzájuk fűzött szavaimat, mind a jelenben, mind a múltban is. Az előadások hallgatása közben folyamatosan egy múltbéli eset képei jelentek meg előttem és már akkor eldöntöttem, hogy annak a nőnek a történetét fogom dolgozatomban feleleveníteni.

Az a bizonyos eset:

December 22.

A karácsony közeledtével a világ egy kicsit lelassul, a legtöbb ember otthon van és a szeretteivel tölti az idejét. Ilyenkor a legtöbb beteg is hazakerül az osztályokról, hogy a családjával lehessen. Azonban vannak, akik ezt nem tehetik meg, és kórház falai közt kénytelenek eltölteni az ünnepeket. Az év bármely szakában megterhelő, ha valaki fekvőbeteg ellátásba kerül, ugyanakkor az ünnepek környékén ez még inkább nehezebb a betegek számára.

Így történt az én páciensemrel is a 35 éves, „vasággal is” negyven kilós hölgygel (akit a későbbiekben nevezünk Andinak), aki december 22.-én került felvételre a nőgyógyászati osztályra. Magas lázzal, rossz közérzettel, étvágytalansággal és borzasztó általános állapotban érkezett. Az elrendelt temérdek vizsgálat után kiderült, hogy egy agresszív típusú daganatos betegséggel kell szembe néznie. A meghatározott terápia egy radikális műtét volt, mely nagy kockázatot és több napos utólagos bent fekvést vont maga után. Az orvosok hosszas állapotfelmérés, előny és kockázat értékelés (és egy kevés nővéri meggyőzés) után beleegyeztek, hogy Andi általános állapotának stabilizálása után hazamehessen az ünnepekre, hiszen benne volt a lehetőségekben, hogy ez lesz az utolsó karácsonya.

A döntés után lelkesen nekiláttam az előírt terápiának, ami Andi állapotának javítására szolgált. Az ünnepek közeledtével köszönhetően már kevés beteg volt az osztályon, így a szomatikus tünetek kezelése mellett bőven volt időm Andi lelki világát is megismerni. A gyógyszerek megadása és az infúzió bekötése után leültem az ágya mellé és elkezdtem hallgatni életének történetét. Nem tettem semmi mást csak ültem és hallgattam, ahogy az a csepp asszony előttem fekvve, csillogó szemmel mesél a gyerekeiről és élete nagy harcairól, amikkel megküzdött. Úgy éreztem, hogy Andinak most nem egy ápolóra van szüksége, aki fizikálisan meggyógyítja őt, hanem csak egy hallgató fülre, akinek kiöntheti a szívét, elmondhatja a félelmeit. Így „csak” ültem csendben, miközben folyamatosan biztosítottam őt arról, hogy itt vagyok, nincs egyedül és figyelek rá.

December 25.-én az éjszakai műszakomra érkezve, váltáskor megnyugodva állapítottam meg, hogy Andi ténylegesen hazakerült és a szeretteivel töltheti a karácsonyt. Az esti rutin körömnél jártam, amikor megérkezett az osztályra az aznapi ügyeletes orvos, aki történetesen ugyanaz a személy volt, aki beleegyezett, hogy betegünk az otthonában tölthesse az ünnepeket. Azt mondta, hogyha sikerül elérnünk Andit, és este 10 óráig beér az kórházba, akkor holnap ügyeleti időben sürgőséggel megcsinálják a műtétet. Nagyon örültem a hírnek, hiszem így esély volt arra, hogy betegünk nem csak a karácsonyt (igaz így csak egy kis részét), hanem akár az újévet is otthon töltheti. Ennélfogva elszántan belevetettem magam a hozzá tartozó elérhetőség megkeresésére, és gyermekies örömmel fogadtam, amikor Andi elfogadta a lehetőséget és csomagjaival együtt pontban 8 órakor megjelent az osztály ajtajában.

A temérdek papír előkészítése előtt úgy gondoltam, hogy sokkal fontosabb, hogy egy kicsit beszélgessek a betegemmel annak kapcsán, hogy mit érez a műtéttel kapcsolatban. Andi szemében rémületet láttam, emellett felettébb bizakodó is volt, úgymond „jó alanyként” fogékony volt a pozitív szuggesztiókra (hiszen valamilyen szinten módosult tudatállapotban volt). Ezáltal könnyű volt vele felvennem a kapcsolatot (melyet a képzés során megtanultam, hogy pontosan raportnak hívnak) és valamelyest elkezdtem kiűzni belőle az aggodalmat.

Együtt elképzeltük, hogy milyen lesz a műtét után, amikor hazamegy a családjához, megöleli a gyermekeit és szeretett kutyáját, Maszatot. Elgondoltuk, milyen lesz, ha otthon töltheti a szilvesztert, és éjfélkor a tévé előtt koccintanak a himnuszra, kizárólag szólós gyerekpezsgővel, mert azt volt a kedvence. Emellett azt is elmondtam neki, hogyha úgy adódna, hogy az osztályon kell eltöltenie az újévet, én leszek az éjszakás nővérke, és este együtt nézzük majd a Sas kabarét a nővérpihenő ezeréves, már – már múzeumba illő tévéjén. Miután úgy éreztem, hogy egy kicsit megnyugodott, elmagyaráztam neki, hogy mi fog vele történni reggel, a műtét előtt (borotválás, beöntés, katéter felhelyezés). Biztosítottam róla, hogy mindezt én fogom csinálni, a helyzethez mérten olyan módon, ahogy ő szeretné, ezáltal biztosítva számára, hogy ebben a kontrollvesztett helyzetben, valahogy mégis uralni tudja a vele történő események sorát. Megmutattam neki a nővérhívót és lelkére kötöttem, hogy bármi nyomja a lelkét, ne féljen használni akár hajnal kettőkor is, és elmondtam, hogy még egyszer visszajövök hozzá az este folyamán.

Ezután megkezdtem harcomat az egészségügyi rendszer legnagyobb ellenségével, a papírmunkával, amivel kökemény, verejtékkal teli egy óra múlva végeztem is. Mindezt követően visszaindultam Andihoz, hogy a műtét napja előtt elrendelt nyugtatót (melyet a beavatkozás előtti aggodalom elűzésére óhajt használni az orvostudomány) megadjam. Ám mire odaértem már egy békésen alvó asszonyt láttam, akiről senki meg nem mondta volna, hogy holnap talán élete eddigi legnagyobb harcát fogja megvívni. Egy percig csak álltam és néztem őt, kezemben a neki szánt nyugtató tablettával, majd visszamentem a nővérpihenőbe és reggelig ott is maradtam, hiszen senki sem csengetett éjszaka, mert szüksége volt a nővérkére (vagy a nyugtatóra).

December 28.

December 28.-a estéjén munkába érve tudtam, hogy Andi ott lesz az osztályon, hiszen nem bírtam ki, hogy kolléganőimtől ne tájékozódjak hogyléte felől. Tudtam, hogy a műtét sokkal komplikáltabbra sikerült, mint gondolták. Sebészi segítségre is szükség volt, melyek következményeként betegemből a vártnál több, nem odaillő cső állt ki.

Az este folyamán szokásos harcomat vívtam a papírmunkával, amikor is egy dátumon akadt meg a szemem. A mindennapokban olyan sokszor írunk le adatokat, számokat, dátumokat, hogy a végén már nem is figyelünk rájuk csak, mint egy gép körmölünk, nehogy lemaradjon valami. Azonban ez a dátum fontos volt, hiszen ez volt Andi születésének dátuma, ami történetesen 36 év különbségével megegyezett a mai nappal. Felpillantottam, benéztem a műtétes kórterembe, ahol betegem teljesen egyedül feküdt a születésnapján és a torkomban egy óriási gombóc kezdte elvenni a helyet a levegő előtt.

Az élet igazságtalanságán feldühítve magam nyomban valami megoldás után kezdtem el keresgélni a teakonyhában. Születésnap bulik kellékei híján egy teamécset és egy szelet félig megszáradt kenyér bizonyult a legjobb választásnak. A kenyér gondját egy kis pirítással próbáltam megoldani, majd talán a világ legszerencsétlenebb szülinapi tortájával elindultam az ünnepelt felköszöntésére. Andi arcán meglepődést és egy hatalmas mosolyt láttam, ami kicsit kezdte feloldani a torkomban lévő gombóc méretét. Mielőtt elkezdtem volna a boldog születésnapot című dalt elénekelni betegemnek, felkészítettem, hogy az inkább rozsdás csikorgáshoz hasonlító énekhangom nem biztos, hogy azt az élvezetet fogja nyújtani, amire ő számít. Azonban a dal felénél Andi szemét könnyek árasztották el, így a végén az én „páratlan” énekhangom is sírásba torkollott. Együtt sírtunk, ami éppen abban az esetben nem a szomorúságról, hanem a boldogságról szólt. Az akkori kilátástalan helyzet dacára számomra (és remélem Andi számára is) ez az egész egy nagyon apró, de mégis jelentőségteljes győzelemnek számított.

A „születésnap torta” elfogyasztására sajnos nem volt lehetőség, amelyet bármily meglepő nem annak minősége, hanem a körülmények nem tettek lehetővé. A legfőbb ok, a betegemből kilógó egyik nem odaillő cső, a tápszonda volt. Ennek ellenére megbeszéltük, hogy ha törik, ha szakad szilveszter napján (hiszen már tudvalevő volt, hogy addigra Andi nem mehet haza) pirítóssal fogjuk várni az újévet.

Ezek után kezdődött el a nőgyógyászatban töltött éjszakáim közül, az egyik legrosszabbik. Vajúdó kismama, az este folyamán felvett idős vérző nőbeteg, illetve fenyegető vetéléssel érkező kisterhes. Miután műtőbe rohantam, majd onnan visszaértem, infúziót kötöttem, vérzést figyeltem, fájdalmat csillapítottam és még sorolhatnám, lassacskán hajnal 3 órát ütött az óra. Éppen leültem és utolsó reményként, már régen kihűlt, de akkor életmentő kávémba kortyoltam, amikor a műtétes kórteremből Andi öklendezését hallottam meg. A betegszobába érve szembesültem vele, hogy ez nemcsak egy „szokványos” hányással járó állapot, hanem az életveszélyes bélelzáródással járó széklethányás. Azonnal értesítettem az orvost és mondhatni gépies üzemmódban már csak azt vettem észre, hogy újra a műtőbe rohanok és az a nyavalyás gombóc a torkomba már szinte megfojt. Mire visszaértem az osztályra az engem váltó kolléganő várt, én pedig csak a vállára borultam és elkezdtem sírni.

A szilveszteri műszakomra tudatosan készültem. Előtte lévő nap egy igazi újévi buli kellékeivel pakoltam fel magam. Munkába igyekezve így; szerpentin, BÚÉK feliratos szemüveg, papírkalap és az Andi számára elmaradhatatlan szőlős gyerekpezsgő lapult a táskám mélyén.

Az osztályon csak három beteg feküdt, így első dolgom az volt, hogy Andit meglátogassam. A történetek után úgy éreztem, hogy nem csak neki, hanem nekem is szükségem van arra, hogy beszélgessek vele. A kórterembe belépve egy teljesen másik nő fogadott, mint akit pár napja itt hagytam. A kilógó nem odaillő csövek száma nagy mértékben csökkent, de ami a legfontosabb, hogy a tápszonda sem akadályozott meg már minket abban, hogy a megígért újévi pirítóst elfogyasszuk. Átbeszéltük a történeteket, és Andi elmesélte, hogy mindez, hogyan érintette őt lelkileg. A komoly megpróbáltatások ellenére, betegem szemében a reményvesztettség helyett, egyre fokozódó élni akarást véltem felfedezni. A beszélgetés során, ezt a fáradhatatlan akaraterőt erősítettem benne és támogattam minden, a jövőre irányuló pozitív tervét. Az előző beszélgetések kapcsán, de legfőképpen itt éreztem azt, hogy Andinak nem is az én biztatásomra van igazán szüksége, hanem arra, hogy az ő elképzeléseiben valaki ugyanúgy higgyen. Ennek következményeként erősítve benne azt, hogy ezek nem csak hiú ábrándok, hanem ténylegesen megtörténhetnek a jövőben.

Mindezek után nekiláttam az osztályos rutin feladataimnak, hogy azt követően a különleges újévi ünneplésünket semmi se zavarhassa meg. Sok ember számára maga az egészségügyi pálya sem túl biztató, de az, hogy az ápolók, nővérek sokszor az ünnepeket is külön töltik a szeretteiktől még inkább elfogadhatatlan. Azonban ők nem ismerik azt a különleges hangulatot, amely az ünnepekkor átjárja a kórház falait. Ilyenkor arra az adott estére, a kollégák és az a maréknyi beteg lesz a családunk, ami által a mindennapjainkban is jelenlévő emberek még közelebb kerülnek hozzánk. Ezáltal a kollégánk nem csupán a kollégánk, hanem sorstársunk lesz, akivel az életünk apró darabjaiból még többet megosztunk. Akkor a betegünk nem csak a betegünk, és neki mi nem csak a nővérkék vagyunk, hanem részei annak az apró „családnak”, akivel az ünnepeket töltik.

Munkám végeztével lelkesen kezdtem készülni, akkori „családom” újévi vacsorájához. A tévé elé pakoltam az előző nap beszerzett kellékeket; a kalapokat és a szemüvegeket, emellett poharakat készítettem a behűtött szőlős gyerekpezsgőhöz. Megsütöttem a születésnapon megígért pirítósokat, mellé pedig a kórházi hűtőben mindig megtalálható margarint és inkább valamilyen színezett zseléhez hasonló lekvárt készítettem ki. Bekapcsoltam a tévében a Sas kabarét, majd a kórtermekből kihívott „családtagjaimmal” lehuppantunk a kórházi folyosó hatvanas évekbeli roskadozó kanapéjára.

Az este folyamán a két bent fekvő kismama táskáiból is folyamatosan szivárogtak elő a beküldött, ínycsiklandóbbnál ínycsiklandóbb édességek és harapnivalók. Ennek ellenére számomra mégis a kórházi kenyérből készített pirítós volt a legfinomabb. Andi állapotából adódóan nem tudott velünk lakmározni, de esze ágában sem volt az újévi pirítóst kihagyni. Amennyire csak tudtam apró darabokra vagdostam a kenyérszeletet annyira, hogy szinte már csak a morzsák maradtak, de Andi számára ezek a morzsák voltak azok, amelyekbe kapaszkodni tudott a jövőt illetően. Az este folyamán sokat nevettünk, apró-cseprő dolgokról beszéltünk, egy kicsit megfeledkezve arról, hogy mivel kell szembenéznünk az elkövetkezendő évben, illetve, hogy Andi számára lesz-e nemcsak elkövetkezendő év, hanem elkövetkezendő hónap. Éjfélkor felálltunk és kézen fogva együtt hallgattuk meg a himnuszt, majd az elmaradhatatlan szőlős gyerekpezsgővel koccintottunk, miközben Andi és az én szemem is apró könnyektől csillogott.

Mint nővérke úgy gondolom egy vidéki kórházban dolgozni nagyon nagy előny. Mindenkinek van egy ismerőse innen-onnan, és a térségben előforduló betegek is mindig idejönnek, hiszen nincs egy másik kórház a szomszéd utcában, ahova el tudnának menni. Ezáltal nem csak akkor találkozhatunk a betegekkel, ha az osztályunkon fekszenek, hanem akkor is, ha éppen kontrollra érkeznek valamilyen másik részlegre, vagy csak a városban sétálgatnak. Így történt ez Andival és velem is. A nőgyógyászati osztályról távozva az onkológián kezelték, és ide is járt vissza kontrollra. Sokszor találkoztunk így, és ha csak pár szóra akkor is tudtunk egy kicsit beszélni, és érdeklődhettem hogyléte felől.

Egyszer találkoztunk a városban, amikor egy kicsit több időnk volt beszélgetni. Ekkor elmesélte, hogy mennyit jelentett neki az, amit érte tettem az osztályon fekvése alatt. Elmondta, hogy mennyi erőt adott neki az, hogy valaki hitt benne akkor is, amikor ő közel volt ahhoz, hogy feladja. Megköszönte, a születésnap dalt, a pirítóst, és a szőlős gyerekpezsgőt. Elmondta, hogy nagy becsben őrzi az újévkor kapott BÚÉK feliratos kalapot és a szerpentineket, amit akkor a nyakába akasztottam. Én is elmeséltem neki, hogy az íróasztalomon őröm, azt a horgolt pillangót, amit tőle kaptam. Elárultam, hogy mindig, amikor ránézek, eszembe jut az a küzdés, amit az ő szemében láttam, és egy – egy fáradt nap után amikor hazaérek, eszembe juttatja, hogy soha nem szabad feladni.

A mai napig, amikor találkozunk, akár az utcán, akár akkor, ha kontrollra jön a kórházba mindig megveregeti az őt kísérő személy vállát és elmondja neki: **„Hogy látod ő az, ő az a nővérke, aki miatt még mindig élek”**. Ilyenkor mindig melegség járja át a szívemet és tudom, hogy a legjobb szakmát választottam, amit csak lehet. Eszembe jut, hogy sosincs lehetetlen, hogy hiába tűnik valami elképzelhetetlennek mégis megtörténhet. Hogy hiába gondoltuk, hogy az lesz Andi utolsó karácsonya, mindig rádöbbenek, hogy ez az eset már több mint 4 éve történt és Andi még mindig itt van köztünk és a szavaival most ő támogat engem és elhitei velem, hogy igenis megéri.